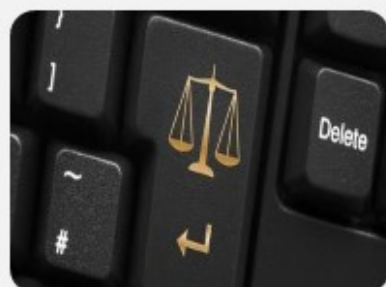

**ЗНАНИЕТО
РАСТЕ С
НАС**

**ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ
ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО
ПРЕЗ 2021 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО ПРЕЗ 2021 – ПОСТИЖЕНИЯ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА.....	2
УСТОЙЧИВОСТ И КАЧЕСТВО НА ОБУЧИТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ НА НИП.....	13
РАЗВИВАНЕ НА ЧУЖДООЗИКОВИТЕ УМЕНИЯ НА МАГИСТРАТИТЕ И СЪДЕБНИТЕ СЛУЖИТЕЛИ.....	32
ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС.....	33
ЕЛЕКТРОННИ ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ.....	34
МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО.....	42
ПРОЕКТИ, ИЗПЪЛНЯВАНИ ОТ НИП ПРЕЗ 2021 г.	45
МАТЕРИАЛНА СРЕДА В ПОДКРЕПА НА СЪДЕБНОТО ОБУЧЕНИЕ.....	49
ФИНАНСИ И БЮДЖЕТ.....	49

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО ПРЕЗ 2021 – ПОСТИЖЕНИЯ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Отчетът за дейността на Националния институт на правосъдието през 2021 г. е изготвен на основание чл. 20, ал. 1, т. 3, буква „г“ от Правилника за организацията на дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация. Представени са в обобщен вид основните направления в дейността на Института, както и статистически данни и изводи за ефективността на провежданите политики в съдебното обучение през изминалата година.

Отчетът е структуриран в раздели, систематично представящи информация за постигнатите резултати по основните административни звена в дейността на Института, както следва:

- Първоначално и въвеждащо обучение;
- Текущо обучение на съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност;
- Обучение на съдебни служители;
- Интегриране на електронните и информационните ресурси в цялостната дейност на Института;
- Международно сътрудничество.

През 2021 г. **9618** съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и други представители на професионалната общност участваха в обучителни дейности на НИП и използваха предоставените ресурси за самостоятелно обучение в Портала за електронно обучение на Института. Това постижение се дължи на професионалния опит на Националния институт на правосъдието като институция за съдебно обучение, на себеотдаването и вдъхновението на съдебните обучители и на хилядите съдии, прокурори, следователи и съдебни служители, мотивирани да развиват своите знания, умения и компетентности. Непрестанни са усилията ни да обхванем в периметъра на съдебното обучение магистрати и съдебни служители, които не участват в традиционните форми на обучение, чрез

задълбочена и системна работа по интегриране на дигиталните технологии и базираните на тях обучителни методи, разработването на ефективни е-модули за самообучение, практически сесии на работното място и електронни ресурси за самоподготовка. Създаваме условия за по-голяма индивидуализация на учебния процес, отчитаща специфичния професионален опит, характеристики и потребности на обучаемите като предпоставка за повишаване на тяхната мотивация за развиване на умения и компетентности.

Проведени са **320** обучения с участието на **6068** съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и други представители на професионалната общност.

Ръстът с 10 % на обучителната дейност в сравнение с 2020 г. е в резултат на научените уроци и усършенстваната методология на обучение в условията на продължаваща пандемична обстановка и през 2021 г.

Успешното интегриране на електронни ресурси в обучителната дейност, провеждано като активна и целенасочена политика през последните 6 години, през изминалата година доведе до рекорден брой от **3550** потребители на електронни ресурси и е-модули за самообучение и самоподготовка.

В Европейската стратегия за съдебно обучение 2021 – 2024¹ Европейската комисия отбелязва, че провеждането на съдебното обучение не може да бъде самоцел. Неведнъж съм имала поводи да подчертая, че свеждането на обучителната дейност до брой обучения и обучаеми е едностранен подход, който не отчита съдържанието и различните измерения на съдебното обучение. Затова **устойчивост и качество на обучителната дейност** са неотменим приоритет, по който НИП последователно работи в процеса на планиране, провеждане и оценяване на обученията. В основата на успешното планиране на всяка обучителна дейност

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, COM(2020)713, Гарантиране на справедливост в ЕС – европейска стратегия за съдебно обучение за периода 2021 – 2024 г.

стои правилната преценка на потребностите от обучение. Професията на съдията, прокурора и следователя включва набор от знания, умения и компетентности, които въпреки че са относително устойчиви като рамка, еволюират във времето. Променените изисквания към работещите в съдебната система през последните години безусловно очертават нови измерения в съдебното обучение. Работещите в съдебната система трябва да бъдат подготвени за променящата се среда, която изисква освен задълбочени правни знания, професионални умения и други комплексни качества. В Стратегията за съдебно обучение 2021 – 2024 Европейската комисия квалифицира компетентностите в съдебната система като мултидисциплинарни. В отговор на предизвикателствата пред съдебната система през 2021 г. НИП разработи **стандарти за съдебно обучение за ефективно изпълнение на съдийски, прокурорски, следователски длъжности и длъжност административен ръководител**. След онлайн обществени консултации и публично обсъждане, проведено в хибриден формат в края на м. януари 2022 г., тези стандарти ще бъдат представени за обсъждане и приемане от Управителния съвет на НИП с оглед разработването на нови обучителни програми и нови учебни ресурси. Наша следваща задача е съдебното обучение като концепция, съдържание и формат да бъде структурирано изцяло върху изготвените стандарти. Процесът на интегриране на стандартите в учебната програма поставя въпроса за баланса и съотношението между правните и неюридическите умения, които все по-интензивно навлизат в ежедневната работа на работещите в правосъдието. Зачитането на върховенството на закона, прилагането на основните права, познаването и спазването на ценностните измерения на правото и етичните принципи и правила придобиват приоритетно значение.

Тук е мястото да подчертая, че моделът на задължителното първоначално обучение е неразривна част от дискусията за входа в съдебната система, която включва и въпросите, свързани с изпита за юридическа правоспособност, конкурсите за влизане в системата, задължителното обучение като продължителност и съдържание, професионалното развитие и кариерно израстване. Считаю, че тези въпроси следва да се разглеждат последователно и системно, за да се постигне ефективно взаимодействие и относимост между качеството на съдебното обучение и качеството на правораздаването.

През 2021 г. НИП постави началото на дебата за промяна в модела за първоначално назначаване в съдебната система, като разработи:

1. Исторически преглед на юридическото образование, придобиване на юридическа правоспособност, първоначално назначаване на длъжностите „младши съдия“ и „районен съдия“ (1892 – 2021);
2. Кратък преглед на създаването и развитието на длъжността „съдебен помощник“ в България. Европейски измерения;
3. Сравнителен анализ на обучението в европейските школи за обучение на магистрати.

Изготвените анализи стоят в основата на формулираните предложения на Института за промяна на модела за първоначално назначаване в съдебната система, които бяха докладвани на заседание на Управителния съвет на НИП на 19.07.2021 г. и публикувани за обществено обсъждане на сайта на Института. Ще продължим да работим в тази насока, защото нормативното регламентиране на входа в съдебната система до голяма степен определя съдебното обучение като съдържание, методи и възможности за индивидуализиране на обучителната дейност съобразно професионалния опит на обучаемите.

Цялостната дейност на НИП през 2021 г. се реализира с подкрепата на Управителния съвет и Програмния съвет на Института и в активно взаимодействие със съдилищата и прокуратурите в страната и Министерството на правосъдието. Като орган, осъществяващ стратегическо планиране и контрол на дейността на Института, Управителният съвет на НИП проведе **6** заседания през 2021 г., на които бяха решавани въпроси, свързани с одобряване на учебни програми, избиране и оценяване на постоянни преподаватели на НИП, бюджетно обезпечаване на обучителна дейност на Института и други въпроси, свързани с функционирането на НИП.

Интензивно беше взаимодействието с Програмният съвет (ПС) като консултативен орган на НИП с ключова роля в разработването и актуализирането на учебните програми и разширяване на общността на съдебните обучители. Експертните групи към ПС участваха в планирането и провеждането на обучителната дейност през 2021 г. чрез онлайн консултации по следните въпроси:

- Разработени формуляри за оценяване на нива 1, 2 и 3 и на насоки за оценяване на ниво 4 на обучителната дейност по модела на Къркпатрик, изготвени по проекта на НИП „Правосъдие през 21. век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистрати и съдебни служители“ (26 май 2021 г.);

- Обществено обсъждане на промяна на модела за първоначално назначаване в съдебната система (1.09.2021 г.);
- Проекти на стандарти на обучение за длъжностите „съдия“, „прокурор“, „следовател“ и „административен ръководител“, изготвени по проекта на НИП *„Правосъдие през 21. век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистрати и съдебни служители“* (28.09.2021 г., 13.10.2021 г., 2.11.2021 г.);
- Участие в онлайн обсъждания на проектите на стандарти на обучение за длъжностите „съдия“, „прокурор“, „следовател“ и „административен ръководител“ (7.10.2021 г., 19.10.2021 г. и 3.11.2021 г.).

На 3.12.2021 г. се проведе онлайн заседание на Програмния съвет на Националния институт на правосъдието, на което се приеха формуляри и насоки за оценяване на обучителната дейност, както и се определиха стратегически и приоритетни области на обучителната дейност на Института за 2022 г. В рамките на идентифицираните области НИП планира обучителната дейност за следващата година.

Сътрудничеството на НИП с професионалните съсловни организации на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители е изключително важно за усъвършенстване на обучителната дейност и учебния процес. През 2021 г. проведохме онлайн консултации със съсловните организации във връзка с:

- Изразяване на предложения, коментари и препоръки по формуляри за оценяване на нива 1, 2 и 3 и на насоки за оценяване на ниво 4 на обучителната дейност по модела на Къркпатрик, изготвени по проекта на НИП *„Правосъдие през 21. век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистрати и съдебни служители“* (19 май 2021 г.);
- Определяне на съдебни обучители за разработване на обучение, насочено към спазване и прилагане на върховенството на правото, съдебната етика и интегритет (17.06.2021 г.);
- Обществено обсъждане за промяна на модела за първоначално назначаване в съдебната система (1.09.2021);

- Проекти на стандарти на обучение за длъжностите „съдия“ и „административен ръководител“, и покана за участие в онлайн обсъждания (29.09.2021 г. и 13.10.2021 г.);
- Определяне на стратегически и приоритетни области в обучителната дейност за 2022 г. и предложения за преподаватели по идентифицираните области (5.11.2021 г.).

В отчета за първия си мандат споделих идеята за обединяване на усилията с организациите и институциите, отговарящи за обучението на адвокати, нотариуси, частни съдебни изпълнители и пробационни служители и за създаване Национална платформа за обучение на юридическите професии, която да функционира като ресурсен дигитален център за развиване на междупрофесионалното обучение и обмена на добри практики между нас като доставчици на професионално обучение. Засилените тенденции за интердисциплинарност на съдебното обучение и развиване на мултифункционални компетентности закономерно ще доведат до разработването на общи обучителни проекти между различните юридически професии и НИП е готов за това. В тази насока бе проведената среща с членовете на Управителния съвет на Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“ през м. ноември 2021 г., на която обсъдихме създаването на споделено виртуално пространство на знанието за професионалистите в съдебната система. Като първа стъпка екипът на НИП разработи обособен раздел в Портала за електронно обучение – „Е-читалня за адвокати“ със систематизирани електронни ресурси в областта на гражданското, административното и наказателното правосъдие и техните европейски измерения, до която българските адвокати имат достъп 24/7. Убедена съм, че съвместните инициативи с Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“ ще допринесат за утвърждаване на споделени ценности, знания и умения за прилагане на върховенството на закона. Съдии, прокурори и следователи заедно с адвокати участват в обученията по Програмата за регионално обучение на НИП, по прилагане на стандартите на Европейската конвенция за правата на човека и Хартата на основните права на ЕС и в чуждоезиковото обучение, което НИП систематично провежда за професионалната общност. Съвместната работа следва да продължи по обученията, насочени към прилагане на етичните принципи и правила като част от професионалното поведение на магистратите и адвокатите и етичните аспекти на отношенията между тях.

НИП има капацитет и ресурси да надгради Виртуалната библиотека в Портала за електронно обучение като дигитален център за споделяне на професионални умения и компетентности между различните юридически професии. Това е предизвикателство, по което ще работим и през 2022 г. в сътрудничество с организациите и институциите, отговарящи за обучението на адвокати, нотариуси, частни съдебни изпълнители и пробационни служители.

Развиването на експертната компетентност на българските обучители на европейско ниво чрез насърчаване на възможности за тяхното участие в международни преподавателски и изследователски екипи е политика, която НИП последователно провежда в цялостната си дейност през 2021 г. Съдия Ангелина Лазарова, Апелативен съд Варна, и съдия Николай Ангелов, Административен съд София – град, продължиха участието си като представители на НИП в работните подгрупи на ЕМСО „Наказателно правосъдие“ и „Административно правосъдие“, които разработват и провеждат обученията на Мрежата.

Български съдебни обучители се включиха в следните обучения на ЕМСО:

- Съдия Светослава Колева от Апелативен съд Варна, член на Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела, беше основен лектор на международния уебинар на тема „Постигане на баланс между правата на обвиняемия и жертвата на престъпление – предизвикателства и възможности“ (18 февруари 2021 г.) с модератор съдия Ангелина Лазарова;
- Съдия Мариета Неделчева, от Специализирания наказателен съд, лице за контакт за Национална съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела в Република България и контактна точка в Европейската съдебна мрежа, участва в уебинар на тема „Влиянието на COVID-19 върху международното сътрудничество по наказателни дела (22 юли 2021 г.) с модератор съдия Ангелина Лазарова.

Работата със съдебните обучители е постоянно направление в дейността на Института и показател за качество на обучителната дейност. Проектите на НИП, изпълнявани по Оперативна програма “Добро управление” и по програма “Правосъдие” на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 осигуряват възможности за развиване на преподавателската компетентност на съдебните обучители. През 2021 г. организирахме тематични онлайн сесии и обмяна на опит с международни експерти за надграждане на преподавателските умения в специфични области на правораздаването.

Изследователските общности от съдебни обучители са ключов аспект от работата със съдебните обучители като инструмент за обновяване и развиване на обучителната дейност. По проект „НИП – модерна институция за съдебно обучение“ бяха разработени следните анализи от сформираните изследователски общности:

- „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по гражданскоправни и търговскоправни въпроси“;
- „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по наказателноправни въпроси“;
- „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по административноправни въпроси“;
- „Прилагане на специални разузнавателни средства по искане на ПРБ“;
- „Видове актове на Висшия съдебен съвет по раздел II и раздел II А по гл. 9 от Закона за съдебната власт. Процедура по издаване на административни актове“;
- „Охранителни производства и производства по спорна съдебна администрация по Семейния кодекс“.

Изследователската работа, която НИП организира с участието на съдебните обучители, е стратегически инструмент за разработване на нови обучителни дейности на Института, а разработените анализи се интегрират като електронни учебни ресурси за самоподготовка в Портала за електронно обучение на НИП, на разположение 24/7 на работещите в съдебната система.

Практическите дискусии, съчетаващи изследователска работа, обучителна дейност и съдебна практика, се утвърдиха като иновативна обучителна форма през 2021 г., която се посреща със засилен интерес и ангажираност от страна на професионалната общност. На 29.10.2021 г. организирахме първата от поредицата дискусии в хибриден формат на тема „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по административноправни въпроси“. Задълбочената аналитична работа, която бе в основата на споделянето на професионален опит между съдебни обучители и обучаеми, беше изключително високо оценена от участниците в дискусиата, които в

проведената анкета след дискусията подчертаха систематичността и качеството на предоставения анализ като учебен ресурс за отправяне на преюдициални запитвания до Съда на ЕС.

През 2021 г. отбелязахме 30-годишнината от приемането на Конституцията на РБ и създаването на Конституционния съд с електронния сборник на проф. Пенчо Пенев „Съдебната власт в практиката на Конституционния съд на Република България 1991 – 2021 г.“. Сборникът се състои от три самостоятелни раздела:

Началната страница на е-сборника

- Независимост на съдебната власт и прилагане на конституционния принцип за разделение на властите;
- Статут на съдиите, прокурорите и следователите. Организация и ръководство на съдебната власт;
- Тридесет важни решения на Конституционния съд от значение за правораздаването в Република България.

Копия от сборника на електронен носител са предоставени на Конституционния съд, Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Прокуратурата на РБ, Висшия съдебен съвет, Министерство на правосъдието, Центъра за обучение на адвокати, Съюза на юристите в България, Министерството на образованието и науката, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, съдебни обучители и магистрати.

Пълноценното участие на НИП в Европейската мрежа за съдебно обучение, както на равнище разработване на политики, така и при планирането и провеждането на

дейностите на Мрежата, е от съществено значение за осъществяването на мисията на Института да развива професионални умения, насочени към изграждането на европейската съдебна

култура. От 2019 г. НИП е член на Управителния комитет на ЕМСО, който решава стратегически въпроси, свързани с управлението и дейността на Мрежата.

През 2021 г. се проведеха **6** заседания на Управителния комитет в онлайн и хибриден формат, онлайн Общо събрание на мрежата (17 – 18 юни 2021 г.), а през м. ноември 2021 г. беше организирана конференция на директорите на ЕМСО в гр. Лисабон, Португалия. В рамките на Управителния комитет на ЕМСО през годината обсъждахме процеса на дигитализация на Мрежата, разширяването на възможностите за ефективно обучение на съдебните служители като нова целева група, разработването на проекти, насочени към повишаване на уменията и компетентностите на магистратите и съдебните служители, проекта „Западни Балкани“ за върховенство на правото и европейско съдебно обучение, организирането на форум за съдиите в ЕС – ‘judges@europa’, както и други проекти и въпроси, свързани с ефективното функциониране и оперативната дейност на ЕМСО.

През 2021 г. поетапно бяха възстановени присъствените обучения и обмените, организирани от Мрежата, като голяма част от тях продължиха да се провеждат хибридно чрез видеоконферентна връзка. Изключително активна е дейността на НИП за координиране участието на български магистрати и съдебни служители в обучителните дейности на ЕМСО. В международен контекст българските магистрати и съдебни служители развиват умения и компетентности, които стоят в основата на общоевропейската съдебна култура, укрепване на взаимното доверие и еднаквото прилагане на правото на ЕС. Ще продължим да работим на европейско и международно ниво за организирането и провеждането на трансгранични дейности и обмени, които да гарантират спазването на върховенството на закона и зачитането на основните права в съдебните производства.

При първоначално одобрен бюджет от 4 387 100 лв. в края на отчетния период НИП отчита окончателен бюджет в размер на 6 739 980 лв. и изпълнение на бюджета в размер на 6 508 177 лв. или 96,56%, както и 2 190 817 лв. от финансиране по проекти.

През 2021 г. беше извършен одит от Сметна палата за съответствие при управлението на публичните средства и дейности в НИП за периода 1.01.2017 г. до 31.12.2018 г. Няма констатирани систематични пропуски и нарушения при провеждане на обучителната дейност на Института, управлението на финансовите средства и в процедурите по възлагане на обществени поръчки. Отправена е препоръка за оценка и анализ на риска, която е изпълнена в срок и приета от осъществения последващ контрол от одитирация орган.

Благодаря на всички съдебни обучители и обучаеми, които и през 2021 г. ни се довериха и участваха в обучителните дейности за развиване на ценности, знания, умения и компетентности. НИП ще бъде неотменно с Вас в това предизвикателство – отговорно, с професионализъм и вдъхновение.

**Миглена Тачева /п/
Директор**

УСТОЙЧИВОСТ И КАЧЕСТВО НА ОБУЧИТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ НА НИП

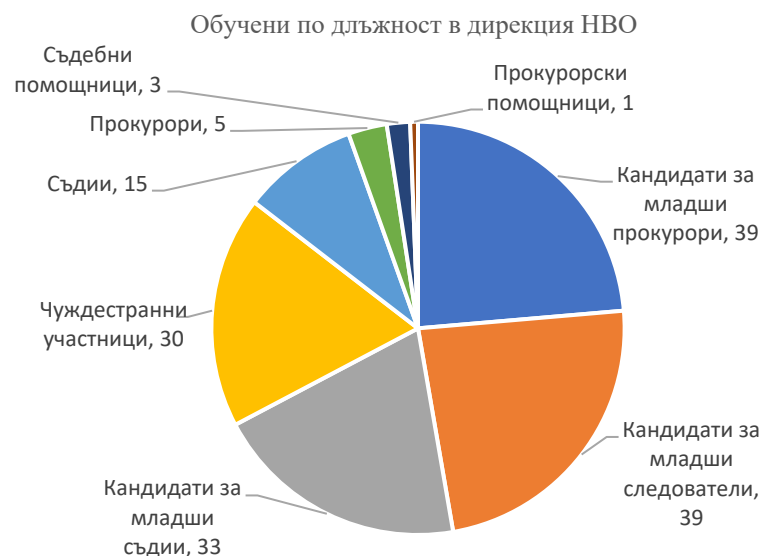
ДИРЕКЦИЯ

„НАЧАЛНО И ВЪВЕЖДАЩО ОБУЧЕНИЕ“

Директор: Незабравка Стоева

През 2021 г. дейностите по усъвършенстване на обучението на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи се осъществяваха от дирекция „Начално и въвеждащо обучение“ на НИП.

Засилено беше приложението на информационните и комуникационните технологии в обучението на кандидатите

за младши съдии, младши прокурори и младши следователи чрез използване на възможностите на Портала за електронно обучение на НИП и провеждане на виртуални класни стаи чрез платформата за интернет комуникации Zoom.

Задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи

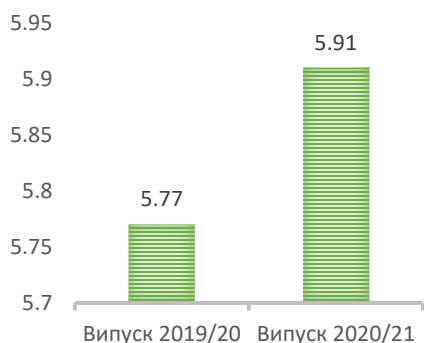

Тържествено закриване на учебната година за Випуск 20/21

отговорност и постигнаха сериозни успехи. Занятията се провеждаха дистанционно чрез платформата за видеоконферентна връзка Zoom и чрез Портала за електронно обучение на НИП.

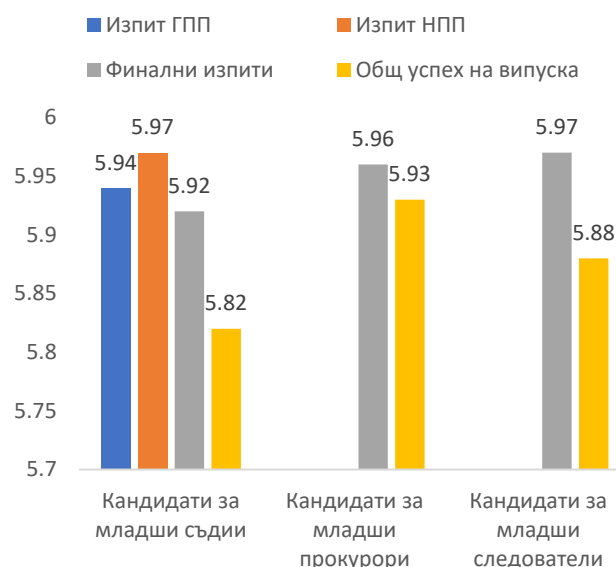
Практическата насоченост на обучението беше гарантирана чрез увеличаване броя часове за провеждане на симуирани процеси, ролеви игри и решаване на конкретни казуси.

Сравнителна таблица на общия успех от финални изпити

Випуск 2020/21 на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи може да бъде определен като випускът на електронното дистанционно обучение. Подпомагани от служителите на Института, кандидатите за младши магистрати проявиха гъвкавост, адаптивност и чувство за

Успех на Випуск 2020/21

С помощта на видеоконферентна връзка бяха организирани виртуални посещения на съдебни заседания в Апелативен съд Варна, Окръжен съд Варна и Окръжен съд Пловдив.

Усъвършенстван беше процесът на интегриране на правото на ЕС и на ЕКПЧ в учебните програми, задълбочено бяха разглеждани въпроси, свързани с етични предизвикателства и с различни аспекти на домашното насилие.

„Значението на Европейската конвенция за правата на човека за защита на основните права на национално ниво“ бе темата на онлайн дискусиата, която НИП организира с участието на съдия Йонко Грозев от Европейския съд по правата на човека с участието на кандидатите за младши магистрати от випуск 2020/21 и постоянните преподаватели на Националния институт на правосъдието.

Брой на кандидатите за младши магистрати във Випуски 2020/21 и 2021/22

Продължена беше практиката за включване на „младшите“ в обучителния процес чрез представяне на теми от програмата пред колеги от съответната група.

В електронна среда беше проведена и подготовката за финалните изпити на кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател.

През 2021 г. обучението си в НИП успешно завършиха **31** кандидати за младши съдии, **38** кандидати за младши прокурори и **31** кандидати за младши следователи. След

успешно полагане на финалните изпити бяха проведени стажове на курсистите в съответните окръжни и районни съдилища, районни прокуратури и следствени отдели към окръжните прокуратури, за които са одобрени кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи, съобразени с окончателните списъци на ВСС.

Продължи практиката за включване на курсистите в обучителния процес чрез представянето на определени теми от програмата пред колегите им от съответната група.

На 4 октомври 2021 г. започна курсът за задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи от Випуск 2021/22.

Видеоконферентната връзка за тържественото откриване на учебната година за Випуск 2021/22

През 2021 г. НИП сформира отбор от младши съдии, който взе участие в престижното ежегодно международно състезание THEMIS, организирано от Европейската мрежа за съдебно обучение. Отборът на Националния институт на правосъдието спечели първо място на полуфинала на състезанието, проведен в онлайн формат, представяйки темата „Съдебното видеосътрудничество по трансграничните наказателни процедури. Предложения за установяване на европейски стандарти и платформа за провеждане на видеоконференции“. Ръководител на отбора беше съдия Ангелина Лазарова, постоянен преподавател по наказателно право и процес на кандидатите за младши съдии Випуск 2020/21 г. В началото на м. декември 2021 г. българският отбор се представи достойно на финала на състезанието, който се състоя в португалския Център за съдебно обучение.

Българският отбор на финала на състезанието THEMIS в гр. Лисабон

В периода 15 – 19 ноември 2021 г. и 29 ноември – 3 декември 2021 г. беше проведен европейски обмен на младши магистрати по програма АЯКОС на ЕМСО. В тези дейности взеха участие **46** младши магистрати от школите за съдебно обучение. Програмата на обмена беше изцяло обновена. За първи път се организираха срещи на младшите магистрати с известни

Колегите спазиха традицията випуски на НИП да засаждат дръвчета в парка „Врана“

със справедливостта и доброто.

български писатели – Георги Господинов и Виктория Бешлийска. Тези срещи поставиха началото на традиция, която НИП ще утвърждава и развива в обучителната си дейност. Срещата с Георги Господинов, носител на престижни международни награди, беше на тема „За доброто и справедливостта във времето“, а тази с Виктория Бешлийска - на тема „За човешката същност като смесица от кал и думи“. И в двете срещи бяха дискутирани философски и общочовешки теми, свързани

В периода 15 – 22 ноември 2021 г. по традиция се проведеха Дни на самоуправлението в Националния институт на правосъдието. Кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, Випуск 2021/22 г. избраха трима свои представители за временно

изпълняващи длъжността директор и съответно, заместник-директори на НИП. Приоритетната им задача беше реализирането на обменната програма за младши магистрати АЯКОС на Европейската мрежа за съдебно обучение, на която НИП беше домакин в периода 15 – 19 ноември 2021 г. В края на Дните на самоуправлението беше проведена среща на „ръководството“ с директора на Института, на която бяха обсъдени предложения и въпроси, свързани с усъвършенстване процеса на обучение.

Задължително въвеждащо обучение на съдии при първоначално назначаване в органите на съдебната власт

През 2021 г. **14** съдии бяха включени в задължителните въвеждащи обучения за новоназначени съдии на районно ниво, проведени в смесена форма – присъствено и електронно.

Електронната форма на обучение беше използвана и при провеждане на курса по задължителна квалификация при първоначално назначаване в административните съдилища за обучение на **31** съдии, а впоследствие и на още **39** съдии, командировани в административните съдилища в страната.

Провежданите семинари за новоназначени съдии са оценявани отлично от участниците в тях. Бяха взети предвид техните препоръки, свързани с увеличаването на продължителността на семинарите с оглед задълбочаване на знанията и развитието на умения за успешно изпълнение на избраната магистратска професия. Същите се проведоха в смесена форма (един месец дистанционна част и една седмица – синхронна форма чрез интернет и използване на платформата Zoom).

- В периода 11 октомври – 12 ноември 2021 г. се проведе обучение за новоназначени съдии на районно ниво, с общо **7** участници по темата „Наказателен процес“;
- В периода 15 ноември – 10 декември 2021 г. се проведе обучение за новоназначени съдии на районно ниво, с общо **7** участници по темата „Наказателно право“.

За изпълнението и провеждането на курса за задължително въвеждащо обучение на новоназначени съдии в районните съдилища се извърши актуализация в програмите за провеждането на обученията по темите „Граждански процес“ и „Облигационно право“.

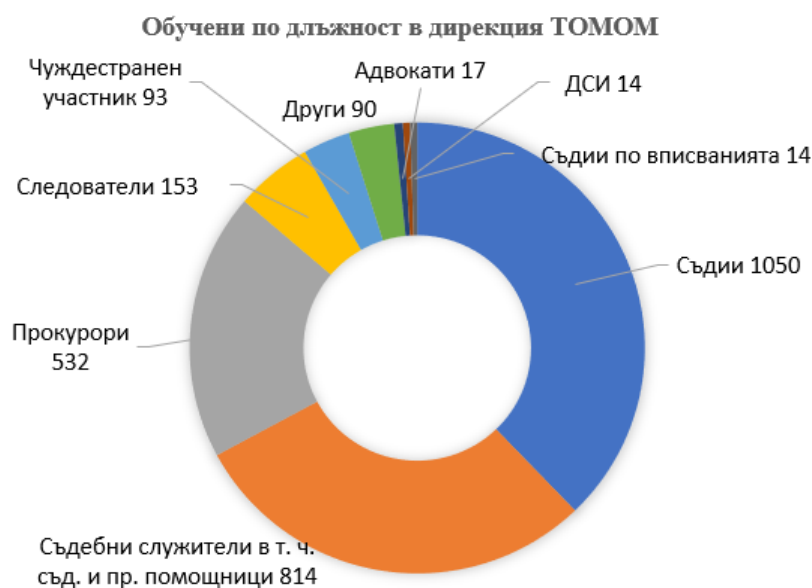
След проведени конкурси за първоначално назначаване в административните съдилища и за повишаване в длъжност „съдия“ в административен съд съществено бяха актуализирани

програмите за тези задължителни обучения. Актуализацията е съобразена със законодателните промени в административното право и процес. Във връзка с подготовката на курса за задължителната квалификация при първоначално назначаване в административните съдилища от 20.12.2021 г. се организира онлайн обучение с **31** обучаеми, спечелили конкурса за първоначално назначаване в административните съдилища. В Портала за електронно обучение на НИП участниците имат достъп до електронните ресурси на НИП по административно право и административен процес. В курса на обучение бяха включени и **39** командировани съдии в административните съдилища в страната.

ДИРЕКЦИЯ „ТЕКУЩО ОБУЧЕНИЕ И МЕЖДУНАРОДЕН ОБМЕН НА МАГИСТРАТИ“

Директор: Люба Райнова

През 2021 в рамките на текущата квалификация и международния обмен на съдии, прокурори и следователи, организиран от дирекция „Текущо обучение и

международен обмен на магистрати“ (ТОМОМ), са проведени **192** обучителни дейности с участието на **2777** съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и други представители на професионалната общност. Устойчив е ръстът от 25 % на обучаемите в дейностите за текуща квалификация и в областта на международното сътрудничество. В обученията на национално и

на регионално ниво участваха **2376** магистрати и други практикуващи юристи. **401** съдии, прокурори, следователи, държавни съдебни изпълнители, съдии по вписвания и съдебни служители се включиха в международни обучителни дейности.

В процеса на планиране на обучителната дейност на дирекцията бяха отчетени специфичните потребности от обучение в органите на съдебната власт, поетите международни ангажименти на РБ, както и формулираните цели и насоки в Европейската стратегия за съдебно обучение за периода 2021 – 2024 г. Изготвеният календар с обучения за текуща квалификация на магистратите през 2021 г. отрази приоритетните области в обучителната дейност на Института за 2021 г., идентифицирани от експертните групи на Програмния съвет на НИП.

През 2021 г. **15** органи на съдебната власт (**2** административни съдилища, **2** окръжни съдилища, **8** районни съдилища, **2** окръжни прокуратури и **1** районна прокуратура) проведоха обучения по Програмата за регионално обучение на НИП. Статистиката от тези обучения показва засилената ангажираност и интерес на органите на съдебната власт към обсъждането на актуални изменения на нормативната уредба (измененията в ЗАНН в сила от 23.12.2021 г., измененията в ГПК, касаещи електронното връчване и подаването на електронни документи), проблеми на разследването и правоприлагането (разследването на данъчни престъпления по чл. 255 и чл. 255а от НК, прилагането на Европейска заповед за разследване, прилагане на ЗОП по отношение на актовете за налагане на финансови корекции по ЗУСЕСИФ и др.), работата с Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС).

Въпросите на съдебната етика и правилата за професионално поведение са интегрирани хоризонтално във всички регионални обучения като част от специфичните умения за ефективно упражняване на професията съдия, прокурор и следовател.

Предпочитаната форма за провеждане на обучения по регионалната програма през 2021 г. остава присъствената – **10** от регионалните дейности са организираха в присъствен формат, **4** са онлайн обученията под формата на уебинари с видеоконферентна връзка и **2** обучения са организирани в смесена форма.

През 2021 г. Националният институт на правосъдието възстанови практиката на провеждане на зонални съвещания по апелативни райони, които бяха преустановени през 2020 г. поради въведените противоепидемични ограничения. По проект „Правосъдие през 21. век –

развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители“ НИП организира зонални съвещания за съдиите от Софийския и Пловдивския апелативни райони. Основните въпроси, обсъдени на съвещанията, бяха свързани със:

- защита на личните данни и прилагането на Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива (ЕС) 2016/680;
- практически насоки за работа с медиите;
- прилагането на заповедно производство след промяната на ГПК през 2019 г.;
- практически въпроси, свързани с имуществено застраховане;
- прилагането на мярката за неотклонение „задържане под стража“ в контекста на практиката на Европейския съд по правата на човека;
- практически въпроси при разглеждане на транспортни престъпления;
- доказателства и доказателствени средства;
- престъплението „измама“ при договорните отношения.

Европейското измерение на съдебното обучение маркира цялостната дейност на НИП в рамките на текущата квалификация на магистратите и през 2021 г. Правото на ЕС е интегрирано в обученията в областта на гражданското, наказателното и административното правораздаване, като по приоритетни теми – актуална практика на Съда на ЕС и ключови тенденции в законодателството на ЕС – се организираха обособени обучителни сесии. На практика всяко обучение, което НИП провежда в присъствен, комбиниран или електронен формат, има отношение към прилагането на правото на ЕС и зачитането на основните права. Постоянни акценти в учебното съдържание на обученията в рамките на текущата квалификация са:

- Зачитането на върховенството на закона в контекста на ефективното прилагане на правото на Съюза и укрепването на взаимното доверие между работещите в рамките на трансграничното сътрудничество;
- Взаимодействието между правната система на ЕС и националната правна система. Националният съдия като съдия на ЕС;
- Преюдициално запитване до Съда на ЕС - цел и задачи на производството; компетентен съд; предмет на преюдициалните запитвания; актове, които подлежат на тълкуване; условия за допустимост на преюдициалното запитване, действие на решението на Съда

на ЕС по отношение на лицата и във времето; задължения за националните юрисдикции след получаването на решението на Съда на ЕС.

Традиционно висок е интересът на магистратите към обученията за прилагането на инструментите за международното сътрудничество по граждански и наказателни дела. Основните акценти, обсъдени в тези обучения, са:

- прилагането на Европейската заповед за разследване;
- прилагането на Общия регламент за защита на данните (Регламент (ЕС) 2016/679);
- значението на Брекзит за прилагането на източниците на международното частно право от българските съдилища;
- международноправно сътрудничество по граждански дела за развод, законна раздяла, родителска отговорност и издръжка;
- правата на заподозрените и обвиняемите в наказателния процес в контекста на правото на ЕС и на Европейската конвенция за защита на правата на човека;
- споразуменията за избор на български съдилища по граждански и търговски дела – източници на правна уредба, практика на Съда на ЕС;
- издаване на Европейска заповед за арест;
- трансфер на осъдени лица.

Съдии от Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела и Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела участваха като съдебни обучители в дейностите на НИП в областта на съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела. По повод решението на Съда на Европейския съюз от 10 март 2021 г. по дело С-648/20 по преюдициално запитване на Обединеното кралство по издадена европейска заповед за арест от Районна прокуратура Свищов НИП организира уебинар с участието на съдия Александър Арабаджиев от Съда на ЕС. Съдебният контрол върху издаваните от прокуратурата европейски заповеди за арест предизвика оживена дискусия, в която се включиха **85** съдии, прокурори, следователи и кандидати за младши магистрати.

През 2021 г. НИП участва с две обучения за магистрати от вътрешния си календар в „Каталог+“ на Европейската мрежа за съдебно обучение, който включва селектирани обучения на националните съдебни школи, в които се финансира участието на магистрати от други страни членки. Темите на обученията са:

- „Компетентност, признаване, изпълнение на съдебни решения и определяне на приложимото право по Регламент (ЕС) 1215/2012. Новият Регламент (ЕС) 848/2015 за несъстоятелността“;
- „Основни принципи на европейското наказателно право в съответствие с националната и европейска съдебна практика. Международно сътрудничество по наказателни дела. Европейска заповед за арест“.

Българските магистрати съвместно с колегите си от други страни членки на ЕС обмениха професионален опит в прилагането на правото на ЕС и инструментите за съдебно сътрудничество.

Проблемите по прилагането на националното законодателство намериха отражение в проведените обучителни дейности по Закона за корпоративното подоходно облагане, Наказателния кодекс и Наказателнопроцесуалния кодекс, Гражданскопроцесуалния кодекс, Търговския закон и Административнопроцесуалния кодекс. Във връзка с измененията в Закона за административните нарушения и наказания в сила от 23.12.2021 г., се организираха поредица от обучения с участието на **113** обучаеми (**84** съдии и **29** съдебни служители).

С оглед спецификите в правораздаването и проблемите в практиката на ниво съдебен окръг бяха проведени обучения по инициатива на административните съдилища в Бургас, Варна, Търговище и София – окръг; окръжните съдилища в Перник и Хасково; районните съдилища в Добрич, Ямбол, Перник и Пазарджик и органи на Прокуратурата на РБ, в т. ч. Районна прокуратура Ямбол и Следствения отдел при Софийската градска прокуратура.

Организираните практически сесии на тема електронни доказателства, доказателства в социалните мрежи, криптовалюти, киберпрестъпления, защита на правата на личността и на личните данни в цифровото пространство, са показател за въздействието, което оказват цифровите инструменти и технологии върху външната среда, към която съдебната система следва да се адаптира.

Повишаването на професионалната компетентност на магистратите, работещи по случаи на домашно насилие и насилие, основано на пола, беше ключов приоритет в обучителната дейност на Института и през 2021 г. Проведените обучения по проектите на НИП „Превенция

и противодействие на насилието срещу жени и домашното насилие”², „Правосъдие 21. век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистрати и съдебни служители“³ и по Програмата за регионално обучение акцентираха върху положението на жените и децата – жертви на домашно насилие в контекста на изолацията по време на пандемичната обстановка. Обученията бяха насочени към гражданскоправните, наказателноправните и психологичните аспекти на домашното насилие в контекста на международноправните стандарти за закрила. От гледна точка на методическата практика НИП следва мултидисциплинарен подход, като интегрира в обученията за работа с уязвими групи социални работници, съдебни медици и полицаи. **165** представители на професионалната общност участваха в обученията за развиване на компетентности за противодействие и разследване на домашното насилие. Повишеният интерес на участниците към тези обучения е показателен за необходимостта от продължаване на систематичната работа на Института за развиване на умения на магистратите да познават и прилагат относимите международни стандарти в случаите на домашно насилие и насилие, основано на пола.

Обученията по прилагането на Европейската конвенция по права на човека (ЕКПЧ) и взаимодействието между Съда на ЕС и Европейския съд по правата на човека бяха основно направление в дейността на Института през 2021 г. Обучението по права на човека е предмет на препоръка CM/Rec(2019)5 на Комитета на министрите на Съвета на Европа относно системата на ЕКПЧ в университетското образование и професионалното обучение. Очертаният подход на обучение по право на ЕС се прилага и по отношение на Конвенцията – прилагането на нейните стандарти е хоризонтално интегрирано в обученията на НИП, засягащи различни аспекти на наказателното, гражданското и административното правораздаване, като по проблеми на правоприлагането или във връзка с представяне на актуална съдебна практика се организират специализирани обучителни модули.

Основни акценти в учебното съдържание на обученията на НИП по права на човека през 2021 г. бяха правото на справедлив процес съгласно чл. 6 от Конвенцията, обработката и съхраняването на данни от електронни устройства и трафични данни в контекста на прилагането на чл. 8 от Конвенцията, проблеми при определяне на обезщетението за

² осъществяван с подкрепата на Програма „Правосъдие” на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г.

³ финансиран по Оперативна програма „Добро управление“.

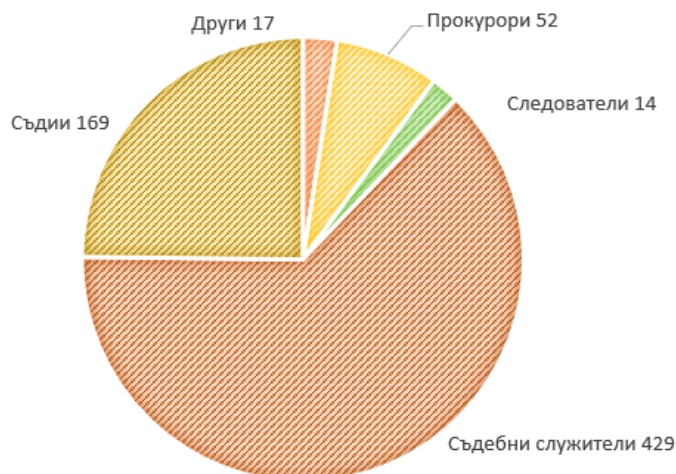
неимуществени вреди от обида и клевета, практически аспекти на разследването на престъпления от омраза.

Прилагането на Хартата на основните права на ЕС в контекста на управлението и изпълнението на проекти, финансирани със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове, е нова обучителна дейност, която НИП разработи и осъществи през 2021 г. по проект „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“ с подкрепата на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г. Дейността беше организирана като електронно дистанционно обучение с дискуссионен форум, в който участниците – съдебни служители от органите на съдебната власт, ангажирани с изпълнението и управлението на проекти, финансирани със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове, представители на Министерството на правосъдието и на Управляващите органи на ЕСИФ – обсъждаха практически въпроси по изпълнението и отчитането на европейските проекти и програми в съответствие с разпоредбите на Хартата.

Ефективното взаимодействие на работното място и предизвикателствата в работата на магистратите във връзка с продължаващата пандемия намериха отзвук в поредица от обучения, насочени към подобряване на комуникацията, справяне със стреса и решаване на конфликтни ситуации. В организираниите **17** обучителни дейности, посветени на различни аспекти на изпълнението на професионалните задължения и комуникацията в работна среда, участваха **681** магистрати и съдебни служители. Констатираният значителен ръст на участници в тези обучения в сравнение с предходната 2020 година (**241** обучаеми) показва устойчивост на интереса на професионалната общност към развиването на неюридически умения като условие за ефективно изпълнение на служебните задължения.

Участници в обученията за развитие неюридически умения

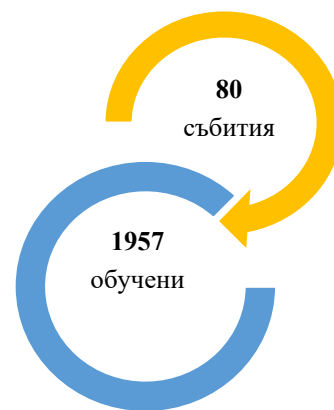

ДИРЕКЦИЯ

„ОБУЧЕНИЕ НА СЪДЕБНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ“

Директор: Елена Икономова

През 2021 г. Националният институт на правосъдието продължи да предоставя обучителни дейности с разнообразна тематика за аудиторията на съдебните служители от съдилищата и Прокуратурата на Република България, които бяха осъществени в различни, съобразени с тематиката и условията формати. Само за тази целева аудитория през изминалата година бяха проведени **41** обучителни дейности на национално ниво, финансирани от бюджета на НИП и от изпълняваните от Института проекти.

Утвърдената вече инициатива за въвеждащо обучение за новопостъпили съдебни служители от специализираната администрация на органите на съдебната власт продължи да осигурява на участниците изграждането на основа за професионално развитие и да акцентира върху все по-ефективното интегриране на теоретични знания с практически умения, необходими за изпълнение на различните функции на съдебната

администрация. За 16-а поредна година Институтът организира и двукратно проведе въвеждащи комбинирани обучителни форми за **77** служители от съдилищата със стаж до 1 година. Досегашното въвеждащо обучение за новопостъпилите в ПРБ съдебни служители бе успешно надградено в съдържателен и методологически план, като в дистанционната и присъствената части на новоразработената комбинирана обучителна форма се включиха **48** служители със стаж до 1 година от Прокуратурата на РБ.

Тематичните области в рамките на текущото обучение на съдебната администрация бяха разширени и обогатени, като в годишната учебна програма присъстваха теми, обусловени от актуалното законодателство и нормативните изменения, но и теми, свързани с организацията на работата на органите на съдебната власт в условията на извънредно епидемично положение и социална изолация. Теми, които способстваха за развиване на нови социално-психологически знания и умения при съдебните служители, наложени от новите условия на работа, също намериха място в годишния каталог.

С цел посрещане на потребностите от обучение на възможно най-широк кръг длъжности в съдебната администрация НИП проведе обучителни дейности в електронна дистанционна и присъствена форма по специализирани теми, предназначени за аудитория от съдебни секретари и съдебни деловодители от съдилищата, за служители, работещи с архивни дела в съдилищата и ПРБ, както и за служители от бюрата за съдимост в районните съдилища. За служителите от

районните съдилища бе изготвен и нов учебен план, чието съдържание бе насочено към производствата по издаване на заповеди за изпълнение с цел да надгради техните знания за актовете, издавани по този ред.

Традиционно интересът към обученията в областта на административното правосъдие се запази висок, поради което, с цел актуализиране знанията на служителите в специализираната администрация на административните съдилища предвид нормативните промени, бе проведено електронно дистанционно обучение и в него се включиха **51** участници.

Във връзка с разширяване обхвата на комуникационната политика на съдебната власт, вкл. в извънредната ситуация с COVID-19, бе проведено комбинирано обучение, предназначено за **35** експерти „Връзки с обществеността“ от администрацията на съдилищата, съобразено с различната им професионална компетентност, образование и практически опит. Етапите на тази обучителна дейност включиха дистанционния формат „Развитие на комуникативни умения. Съдебна власт и медии“, последван от присъствен практически ориентиран формат „Комуникационна компетентност в съдебната система“. Наред със структурирането на професионалните познания на участниците акцент в учебното съдържание беше поставен върху особеностите при взаимодействие с медиите и професионалните общности в съдебната система и извън нея с цел гарантиране на публичността в работата на съдилищата при ограничения достъп до съдебните заседания вследствие въвеждането на противоепидемичните мерки, както и създаването на ключови практически умения на експертите за работа с различни изразни средства и приложението им в ежедневната дейност.

В учебните дейности през 2021 г. се включиха общо **339** служители на ръководни длъжности. Специално за ръководните служители от администрацията на Прокуратурата на РБ бяха разработени **2** нови обучения, които дадоха възможност на **104** участници да надградят професионалните си умения и компетентности относно правната уредба и съдебната практика във връзка със специфичните институти на трудовата дисциплина и дисциплинарната отговорност, както и в областта на производствата по прекратяване на трудовите правоотношения съгласно ЗСВ. Измененията в Закона за обществените поръчки бяха основание за изготвяне на нов учебен план, чийто акцент бяха актуалните правила за провеждане на обществени поръчки с цел повишаване на увереността и компетентностите на отговорните

длъжностни лица в органите на съдебната власт, АВСС, ИВСС и НИП за правилното разбиране и прилагане на новото законодателство в областта. Електронното дистанционно обучение по тази тема, в което се включиха **44** участници, бе надградено с последващ уебинар, в който **15** служители се запознаха с основните функционалности и изисквания за работа с Централизираната автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП).

За **115** служители от съдилищата и Прокуратурата на РБ в различни формати бяха проведени обучения, свързани със защитата на класифицираната информация в съдебната система, с прилагането на Закона за достъп до обществена информация и защитата на личните данни.

Етичното поведение на съдебните служители е стратегическа тема, върху която НИП продължи да акцентира и през 2021 г. В проведените обучения в различни формати по тази тема участваха **146** служители от съдилищата и Прокуратурата на РБ. Етичните предизвикателства пред съдебната администрация заемат съществено място в учебното съдържание на въвеждащото обучение на новоназначените съдебни служители под формата на самостоятелни модули.

Засилен интерес от страна на съдебните служители бе проявен и към обученията, свързани със справяне с професионалното напрежение в кризисни ситуации и преодоляване на професионалното изчерпване. Експерти психолози проведоха **2** обучения по тази тема, като вече утвърдената методика за формиране на умения за оценка и планиране на професионалното поведение и представеното в електронен дистанционен формат учебно съдържание бяха високо оценени от включилите с в тях **85** участници от съдилищата и ПРБ. Интердисциплинарната тематика, свързана с екипната работа, също бе застъпена в обучителните дейности. С участието на **13** служители от съдилищата, както и **21** служители на ръководни длъжности от Прокуратурата на РБ бяха проведени две присъствени обучения, чието учебно съдържание бе насочено към предпоставките за изграждане на ефективни екипи в организирана среда, тяхното управление и развиване на ценностна система, която да способства за успешното им сработване.

Повишаването на езиковата култура в административната дейност на съдебните служители е друг аспект в обучителната дейност на Института, който продължи да се развива

през 2021 г. Учебното съдържание на електронното дистанционно обучение по тази тема, в което се включиха **40** участници, представи актуалните правописни, правоговорни и пунктуационни правила на българския език за специализираните нужди на служителите от ПРБ, които в ежедневната си дейност работят с различни жанрови модели текстове.

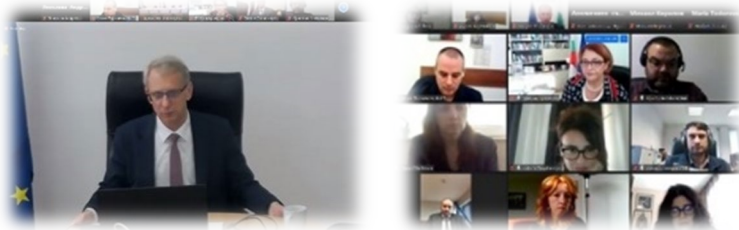
Отчитайки резултатите в обучението на магистратите и съдебната администрация от изминалата година, биха могли да се очертаят редица положителни факти. Такива са търсенето и предлагането от страна на Института на обучителни дейности в разнообразни формати, постоянното разширяване на тематиката с оглед промените в законодателството и съществуващата все още пандемична обстановка, отчитането на традиционно висок интерес от страна на съдебните служители към предлаганите от Института теми, намирането на гъвкави решения по отношение организацията и провеждането на обучителните дейности във връзка с необходимостта от спазване на противоепидемичните мерки и не на последно място – усилията на учителите, които успяха да се адаптират към необходимостта от преформатиране на обучителните дейности и в зависимост от вида формат - да преподават присъствено, да презентират онлайн в уебинари и да модерират писмено форуми в електронните дистанционни обучения.

Адаптацията на представителите на професионалната общност към новите условия на работа и участие в обученията може да се оцени също в положителна светлина. Работата с Информационната система за управление на процеса на обучение (ИСУПО), посредством която те заявяват и управляват своето участие в обучителни форми, попълват анкетни карти и получават удостоверенията си, след влизането ѝ в сила от 1.01.2021 г. бе придружено от редица трудности, но много от затрудненията кандидатите за участие в обученията преодоляха благодарение на своя интерес към обучителните дейности като мотивация за справяне със системата, а също и с активното съдействие от страна на служителите на Института. Резултатът от съвместните усилия е видим, процесът вече е не само стартиран, но и работи, а системата продължава да се развива и усъвършенства. Както работата с Портала за електронно обучение на НИП, така и работата с ИСУПО, вече са част от уменията на участниците в обучителната дейност за работа в електронна среда и смело може да се твърди, че Институтът има своя принос във формирането им. Вярно е и обратното – че съдебните служители допринесоха посредством своите препоръки и споделяне на затруднения за усъвършенстване на ИСУПО.

На 26 ноември 2021 г. НИП проведе кръгла маса в хибриден формат на тема „Предизвикателството „Е-правосъдие“ пред органите на съдебната власт” под патронажа на министъра на образованието и науката акад. Николай Денков и министъра на правосъдието и пазител на държавния печат Иван Демерджиев. В конференцията взеха участие членове на Управителния съвет на НИП, на Висшия съдебен съвет, представители на Министерството на правосъдието, Министерството на образованието и науката, Националната агенция за професионално образование и обучение, представители на академичната общност, адвокати, магистрати и съдебни служители.

На форума беше обсъдена готовността на съдебната система за електронно правосъдие и бяха разгледани проблеми във връзка с кадровото обезпечаване на електронния достъп до правосъдие. Подчертана беше ключовата роля на

ИТ специалистите и необходимостта от специализирана професионална подготовка за ефективното изпълнение на служебните им задължения във връзка с дигитализация на процесите в органите на съдебната власт. Участниците в кръглата маса декларираха готовност да работят съвместно в търсенето и реализацията на нови решения и подходи, свързани с професионалното обучение на ИТ специалистите.

Форум „Предизвикателството „Е-правосъдие“ пред органите на съдебната власт”

Участниците в мастерклас за ИТ специалисти

През 2021 г. НИП организира уебинар за ИТ специалисти за развиване на знания и умения за изграждане на цялостни сървърни решения, които да оптимизират решаването на специфични за съдилищата технически предизвикателства при прилагане на електронното правосъдие. Необходимостта от добре подготвени системни администратори, които да създават, контролират и управляват мрежовата и информационна инфраструктура на съдилищата и големият интерес към нови обучителни програми от страна на тази целева група доведоха до разработване и успешно провеждане на пилотен мастерклас „Използване на алтернативни средства за виртуализация“.

През 2021 г. НИП организира **13** обучения за работа с Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС). Членове на работната група за мониторинг, създадена с Решение на Пленума на ВСС по Протокол № 26 от 22.10.2020 г., участваха като преподаватели в обученията. Спецификата на обучителните задачи, които бяха поставени в посочените обучения, изискваше включването на смесена аудитория от съдии и служители – представители на всички звена в процеса на управление на делата в ЕИСС.

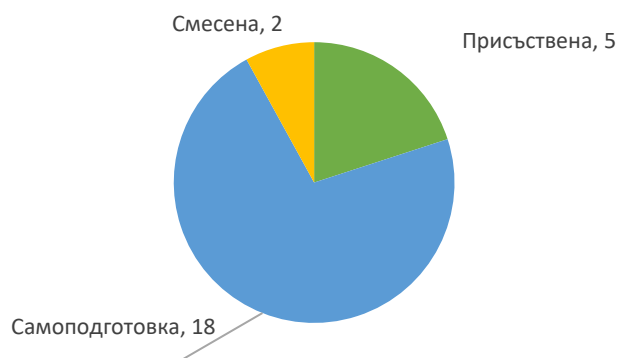
Развиването на дигиталните компетентности и умения на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители беше акцент в обученията, организирани от НИП по теми като провеждане на видеоконференция в съда, спецификите на електронния подпис и удостоверителните услуги, електронните доказателства, криптовалутите, фишингатаките и др. Бяха проведени **12** обучения с участието на **395** магистрати, съдебни служители и други представители на професионалната общност.

С отношение към потребностите от обучение на възможно най-широк кръг длъжности в съдебната администрация НИП проведе обучителни дейности в електронна дистанционна и присъствена форма по специализирани теми, предназначени за аудитория от съдебни секретари и съдебни деловодители от съдилищата, за служители, работещи с архивни дела в съдилищата и ПРБ, както и за служители от бюрата за съдимост в районните съдилища.

През 2021 г. НИП продължи изпълнението на програмата за начално обучение на съдебните заседатели. **536** съдебни заседатели от **22** съдилища преминаха през различни формати на обучение, съобразени с динамиката на епидемичната обстановка и актуалните протиепидемични мерки. В **17** съдилища задължителното въвеждащо обучение на съдебните заседатели се осъществи под формата на курс за самоподготовка, в рамките на който **430** съдебни заседатели получиха електронен достъп до Портала за електронно обучение на НИП.

Традиционната присъствена форма беше приложена само в 5 районни съдилища при стриктно спазване на протиепидемичните мерки.

Курсове за въвеждащо обучение по форма

РАЗВИВАНЕ НА ЧУЖДООЗИКОВИТЕ УМЕНИЯ НА МАГИСТРАТИТЕ И СЪДЕБНИТЕ СЛУЖИТЕЛИ

Стратегическият план на Европейската мрежа за съдебно обучение 2021 – 2027 подчертава ролята на националните обучителни институции в осигуряването на основните нива на чуждоезикова подготовка на представителите на професионалната общност.

През 2021 г. по проект „НИП – модерна институция за съдебно обучение“ бяха проведени:

- присъствени чуждоезикови обучения по общ английски и френски език (нива В1, В2 и С1 съгласно Европейската референтна езикова рамка) и присъствени чуждоезикови обучения по правен английски/френски език - успешно завършиха **13** групи с **87** участници – 19 съдии, 23 прокурори, 4 следователи, 2 държавни съдебни изпълнители и 39 съдебни служители;
- електронни дистанционни общи езикови курсове по английски и френски език за нива В1, В2 и С1 чрез платформата CyberTeachers, която предоставя езикови курсове, насочени към нивото и персонализирани към професията и интересите на всеки обучаващ се - бяха обучени **54** участници (13 съдии, 10 прокурори, 5 следователи, 2 съдии по вписванията и 24 съдебни служители);
- Онлайн обучение във виртуална класна стая по английски език на нива В1, В2 и С1 - **47** участници (9 съдии, 14 прокурори, 2 следователи, 22 съдебни служители).

33 представители на професионалната общност (16 съдии, 12 прокурори, 3 съдебни служители, 1 кандидат за младши прокурор и 1 кандидат за младши следовател) взеха участие в **21** тематични езикови обучения, лятно езиково училище и др., проведени в страната и в чужбина.

През 2021 г. НИП продължи да предоставя на потребителите на Портала за електронно обучение достъп до [курс за самоподготовка по юридически английски език за ниво В1 – В2](#), разработен в рамките на проект „Иновативни продукти и услуги в обучението, предоставяно от НИП“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“. Записаните потребители за курса вече наброяват **520**.

Страницата на езиковия курс за самоподготовка в Портала за ЕО на НИП

ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

Оценяването на учебния процес стои в основата на обучителната дейност с оглед изпълнение на заложените цели за развиване на знания, умения и компетентности в съдебната система. Процесът на оценяване е задължителен структурен етап от обучителната методология, който НИП последователно развива и прилага в обучителната си дейност.

От м. юни 2021 г. към обучителните дейности на НИП се прилагат нови формуляри и насоки за оценяване, разработени по проект „Правосъдие през 21. век – развиване на професионална компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители“, които отчитат модела на Доналд Къркпатрик, въвеждащ 4 нива на оценяване – реакция, учене, поведение и резултат. **2281** обучаеми са попълнили електронния формуляр за оценяване на ефективността на обучението, въз основа на който могат да бъдат направени изводи за качеството на учебния процес. Високите оценки на съдебните обучители по критериите „подготвеност по темата“, „планиране и водене на учебния процес“, „умения за използване на различни технологически и методически средства“ и „интерактивни методи на обучение“ са показател за нивото на преподавателска компетентност в обученията на Института като предпоставка за ефективност на учебния процес. Необходимостта от усъвършенстване на уменията на съдебните обучители се констатира във връзка с постигането на критериите „мотивиране и поддържане на интереса на участниците“, „умения за вербална/невербална

комуникация“ и „презентационни умения“. Развиването на неюридически, социални, „меки умения“ за ефективна комуникация, адаптивност и работа в екип стои в основата на мултифункционалните компетентности на съдебния учител.

По отношение начините на структуриране на обученията, качеството на учебните материали и интензитета на провеждане участниците изразяват високо ниво на удовлетвореност като оценяват разнообразието на ползваните учебни ресурси и тяхната относимост към провежданата обучителната дейност. Относно средата за провеждане на обученията най-често се изтъкват технически затруднения във връзка с онлайн излъчване поради некачествена интернет връзка или необходимост от допълнително технологично осигуряване по места.

В сравнение с предходната 2020 г. се наблюдава повишена адаптивност на обучаемите към дигиталните форми на обучение и преодоляване на традиционните стереотипи и нагласи към електронната среда. Това е показател за надграждане на дигиталните компетентности на работещите в съдебната система, както и за постоянната експертна и технологична подкрепа, която НИП оказва в изпълнението на своята мисия.

ЕЛЕКТРОННИ ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ

ДИРЕКЦИЯ

„ЕЛЕКТРОННО ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ“

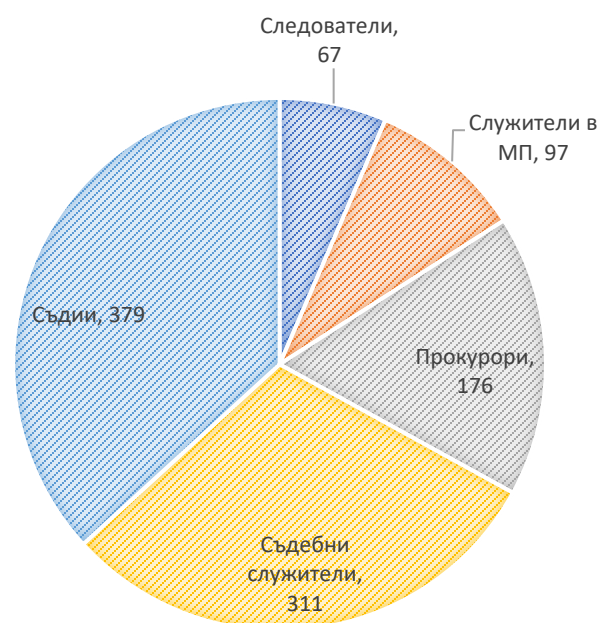
Директор: Дорина Христова

Въвеждането на нови електронни форми и интерактивни методи на работа в обучението за текуща квалификация на съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност се осъществява от дирекция „Електронно обучение и информационни ресурси“ (ЕОИР) в НИП.

През 2021 г. годината дирекция „Електронно обучение и информационни ресурси“ проведе **39** електронни дистанционни обучения с **1169** завършили участници. Тенденция при електронните обучения е намаляване броя на завършилите участници спрямо броя на първоначално записалите се. Практиката сочи, че това не е негативно явление – много от участниците се записват и макар да не участват активно във форумите или виртуалните класни стаи, ползват материали и разполагат с тях при възникване на съответен казус.

По традиция електронните дистанционни обучения са насочени към смесени целеви групи. Обратните връзки на участниците сочат, че този обмен на гледни точки е изключително ценен за текущата им работа. В обученията, освен показаните на графиката основни категории обучени, участват още 139 представители на целевата група на Института (държавни съдебни изпълнители, съдии по вписванията, кандидати за младши съдии, прокурори и следователи и др.).

Разпределение по длъжност на основните категории обучени от дирекция ЕОИР

Заслужава внимание фактът, че през 2021 година чрез предлаганите електронни дистанционни обучения Институтът отговори на потребностите от обучение на нови целеви групи. Ръстът на броя обучени служители на Министерствона правосъдието спрямо 2020 година е почти **9** пъти (11 обучени служители на МП през 2020 г. – 97 обучени служители през 2021 г.). Следва да се отбележи, че обучените през 2021 г. длъжностни лица по вписванията бяха изцяло нова аудитория за дирекция ЕОИР. Участниците в проведения уебинар „Правна рамка

на юридически лица с нестопанска цел. Особености при учредяване и прекратяване. Вписване в ТРРЮЛНЦ“, организиран по инициатива на директора на НИП, оценена обучението като полезно и необходимо. За подобна оценка допринесе изборът на временните преподаватели – експерти със специфични знания за доктрината и практиката в областта на ЮЛНЦ.

Констатираното „отваряне“ на дейността на дирекцията за нови целеви групи се осъществи и във връзка с изпълнението на проект „*Превенция и противодействие на насилието срещу жени и домашното насилие*“, финансиран по Програма „Правосъдие“ на НФМ 2014-2021. През периода юли – август 2021 г. специално за кандидатите за младши магистрати от Випуск 2020/21 г. бяха адаптирани и предоставени като курс за самообучение материалите от проведените по посочения проект електронни дистанционни обучения за домашно насилие. Самообучителният курс беше завършен от **74** кандидати за младши магистрати – брой, почти **3** пъти по-голям от обучените от дирекция ЕОИР 25 кандидати за младши магистрати през 2020 г.).

През м. юни – юли 2021 г. беше проведен „Дискусионен форум по проблеми при установяване употребата на алкохол и наркотични вещества от водачи на МПС“, който надгради знанията и уменията на участниците в проведените през периода 2017 – 2020 година обучения по темата. В края на дискусияния форум беше проведена оценка на ефективността на проведените през периода 2017 – 2020 г. обучения (ниво 3 по скалата на Къркпатрик).

През 2021 г. особено интересни за целевата група от магистрати, работещи в електронни дистанционни обучения, бяха темите:

1. „Електронен подпис, цифрово подписване и удостоверителни услуги – технически специфики“;
2. „Защита на собствеността по реда на чл.109 от Закона за собствеността“;
3. „Доказателства, при събирането на които се засягат права по чл. 8 от ЕКПЧ и справедливостта на наказателния процес“;
4. „Специфики при изследването на електронни пощи и фишинг атаки“;
5. „Електронни доказателства, доказателства в социалните мрежи, криптовалюти“.

Списъкът показва първите 5 обучения с най-голям брой завършили участници (средно **48** завършващи в обучение) – сигурен индикатор за устойчивия интерес и връзката между актуалност на предлаганите теми и мотивация на обучаемите.

Сред съдиите най-голям интерес са предизвикали електронните обучения по следните теми:

1. „Някои проблеми при определяне на обезщетение за неимуществени вреди от обида и клевета - практика по граждански дела на ВКС и ЕСПЧ“ – 29 съдии;
2. „Видеоконференция в съда – предизвикателства и добри практики“ – 28 съдии;
3. „Експертизи в делбеното производство“ – 25 съдии.

Сред прокурорите и следователите най-голям интерес са предизвикали електронните обучения по следните теми:

1. „Специфики при изследването на електронни пощи и фишинг атаки" – 35 прокурори и следователи;
2. „Разследване на измами, свързани с ДДС“ – 35 прокурори и следователи;
3. „Доказателства, при събирането на които се засягат права по чл. 8 от ЕКПЧ и справедливостта на наказателния процес“ – 28 прокурори и следователи.

През 2021 г. бяха проведени **7** дистанционни обучения, които са част от комбинирани обучителни форми. Общият брой на завършилите тези обучения беше **209** участници (93 – в обучения с насоченост предимно към магистрати и 116 – в обучения, насочени основно за целевата група на съдебните служители). Провеждането на дистанционните обучения беше последвано от **6** присъствени обучения, организирани съответно от дирекции „Текущо обучение и международен обмен на магистрати“ и „Обучение на съдебната администрация“, завършени от общо **104** участници.

През 2021 г. беше осъществено обучение „Правата на заподозрените и обвиняемите в наказателния процес съгласно европейската и националната уредба – представяне на информационната платформа CrossJustice“ в полза на практикуващите юристи, финансирано по проект Cross Justice по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия.

През годината дирекция ЕОИР продължи да насочва своите усилия и към предоставяне на обучения и консултации за използването на електронните методи в съдебното обучение на служителите от НИП, организиращи обучения. Проучваха се нови версии на платформата за електронно обучение, както и свързаните с това нови функционалности. Проучени и използвани бяха функционалности на платформата Zoom – осъществено беше първото събитие чрез Zoom Webinar, екипът на дирекцията беше запознат с възможностите на Zoom Room.

Тенденция в предоставяните от дирекция ЕОИР дистанционни обучения през 2021 г. беше стремежът към съкращаване на средната продължителност на обученията, провеждане на по-фокусирани „микрообучения“.

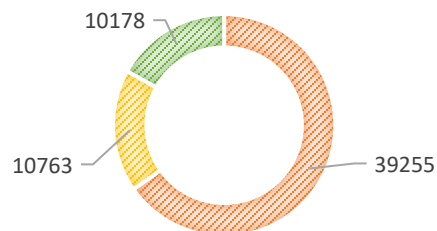
Освен въвеждането на електронни методи за обучение, поддържането и осъвременяването на електронните и информационни ресурси на НИП е приоритетна задача на дирекция „Електронно обучение и информационни ресурси“.

През годините интернет страницата на Института се утвърди като канал за комуникация с представителите на професионалната общност (а и с широката общественост).

Показателно е, че най-използваните подстраници на уебсайта на НИП са началната страница с новини и обявления за предстоящи обучения, обсъждания и др., страницата с информация за електронното обучение и страницата с график на обученията. Публикуваните новини и обявления през годината дадоха възможност на потребителите в интернет да се запознаят с различни свободностъпни платформи и бази данни в помощ на юридическите специалисти, да се включат в публични представяния на дейности по изпълняваните от Института проекти, да се запознаят с разработени документи и анализи, да участват в публични обсъждания и виртуални кръгли маси.

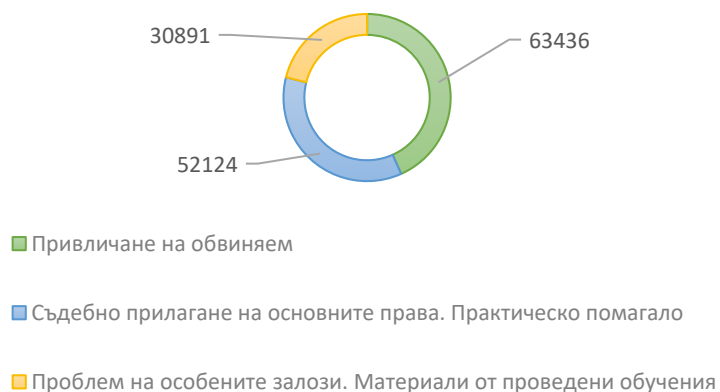
Подстраници от уебсайта на НИП по брой потребителски взаимодействия

- Начална страница с новини и обявления
- Подраздел електронно обучение
- График на обученията

Учебни материали по брой изтегляния от уебсайта

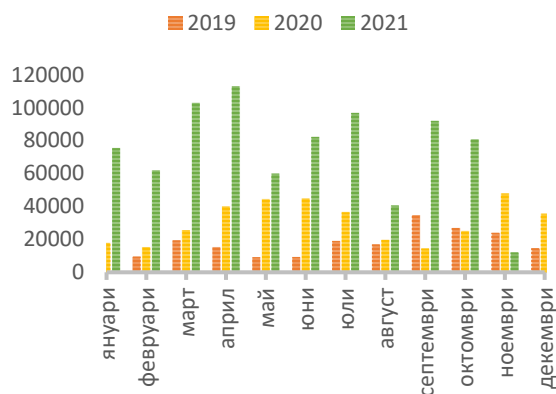
За потребителите на уебсайта представляваха интерес и материалите за свободен достъп, публикувани там. Класацията на трите най-често изтегляни учебни ресурса е показана в графиката. На следващо място по интензитет потребителите на сайта са взаимодействали с разделите „Актуална съдебна практика на СЕС и ЕСПЧ“ и „Обучение на съдебни заседатели“.

Важна стъпка към оптимизиране на организацията на учебната дейност на НИП е и електронизирането на учебния процес чрез въвеждане на Информационната система за управление на процеса на обучение (ИСУПО) от 1.01.2021 г. В началото работата с ИСУПО беше предизвикателство, но много от затрудненията отпаднаха с постоянна експертна и технологична подкрепа, оказвана от екипа на НИП. В системата има регистрирани **4537** потребителски профила – индикатор за нейната ефективност при постигане целите на съдебното обучение. Чрез системата са извършени **999** съгласувателни процедури, изпратени са **28049** системни съобщения (автоматични електронни писма до потребители на системата и участници). До този момент системата е претърпяла **38** актуализации и процесът по усъвършенстването ѝ продължава.

Брой потребителски влизания в Портала за ЕО

Повече от 10 години НИП развива и предоставя на представителите на професионалната общност обособено виртуално обучително пространство.

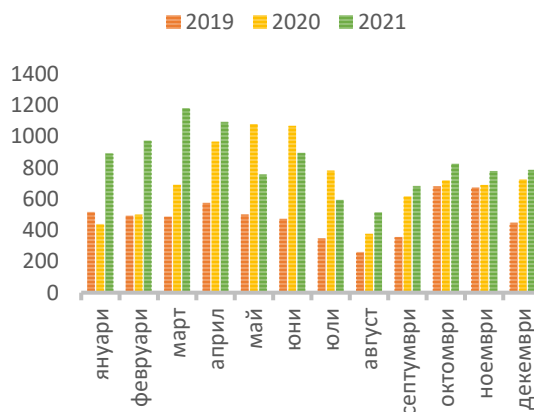
В условията на протиепидемични мерки Порталът за електронно обучение (<https://e-learning.nij.bg/>) утвърди ролята си на платформа за развиване на професионални компетентности.

Показателен в тази насока е ръстът на потребителските влизания в Портала през 2021 г. –

със **124 %** в сравнение с 2020 г.

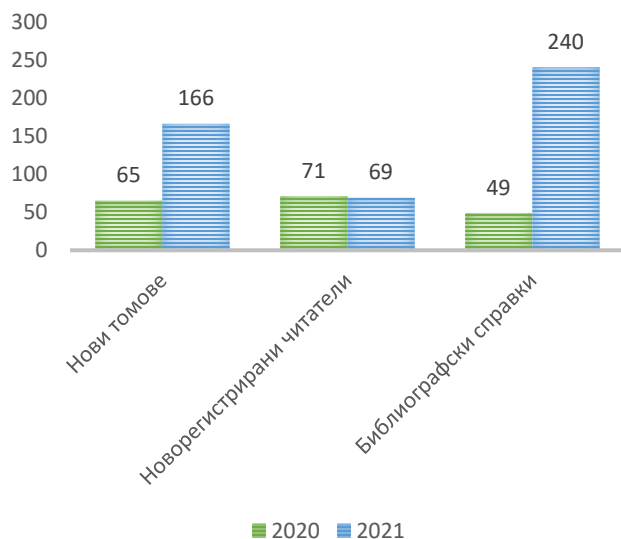
Значителен е и ръстът на регистрираните уникални потребителски влизания. Най-голяма активност в платформата се наблюдава при представяне на нови обучения или електронни ресурси. Потребителите на обучителната платформа, които са направили регистрация през 2021 г. са с **525** повече в сравнение с тези през 2020 г. През годината общият брой на регистрираните потребители в Портала надхвърли **2600**. Интересът е напълно обоснован – освен виртуален вход към обученията на НИП, Порталът включва и разнообразни електронни учебни ресурси и друга полезна информация.

Брой уникални влизания в Портала за ЕО

През годината [Виртуалната библиотека](#) беше обогатена с над **30** учебни ресурса – част от които са разработени по инициатива на НИП през годините, а други са предоставени на Института от други институции и организации в рамките на международното и европейското сътрудничество.

Част от реализацията на съвременния учебен процес, изискващ осигуряване на

подкрепяща обучителна среда и създаване на условия за развиване на знания, умения и компетентности чрез самоподготовка, са и възможностите, които предлага електронният библиотечен каталог на Института (ilib.nij.bg). Предоставените актуални библиографски описания на книги, продължаващи и периодични издания, статии и доклади в областта на правната литература ориентират потребителите за наличните издания в библиотеката на НИП. Възможността за

регистрация в библиотечния каталог и онлайн запазване на хартиено издание е в услуга на представителите на професионалната общност, желаещи да повишат самостоятелно своите компетентности.

През 2021 г. на потребителите на Каталога са предоставени **646** аналитични описания на периодични издания. Тенденция за стабилност и ръст в сравнение с кризисната 2020 г. се очертава и при съпоставянето на основните параметри на библиотечна дейност.

От 2018 г. Националният институт на правосъдието издава и поддържа периодичен информационен е-бюлетин за дейността си, който публикува на интернет страницата си. През м. април 2021 г. беше публикуван [Брой 4](#) на електронния бюлетин на Института, посветен на европейската перспектива на съдебното обучение в контекста на стратегическите документи на Европейската мрежа за съдебно обучение, Европейската комисия и Съвета на Европейския съюз за новия програмен период. [Брой 5](#) на изданието от м. август включваше авторски разработки в областта на наказателното право и процес на кандидатите за младши съдии от Випуск 2020/21.

е-Бюлетин на НИП през 2021

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Пълноценното участие на НИП в Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO) като член на Управителния комитет (вж. стр. 11) при планиране и провеждане на дейностите на Мрежата, е от съществено значение за осъществяване мисията на Института да развива професионални умения, насочени към изграждането на европейската съдебна култура.

Представители на НИП активно участват в структурите на EMCO, свързани с планирането и подготовката на нейната дейност. Приоритетна задача на работните групи и подгрупи през 2021 г. бе дигитализацията на обучителната дейност и разработването на нови обучения в отговор на потребностите на професионалната общност за работа в електронна среда.

За първи път в практиката на EMCO групата на кандидатите за младши съдии реализира съвместни практически занятия с Испанската съдебна школа

Националният институт на правосъдието беше сред първите европейски съдебни школи, адаптирали в онлайн формат дейности по Програмата за обмен на Мрежата. НИП организира виртуален обмен на магистрати, включващ синхронни интерактивни сесии, проведени през платформата за видеоконферентна връзка Zoom.

През 2021 г. НИП осигури възможности за участие на **235** български магистрати и съдебни служители в обучения и обмени на EMCO. **111** магистрати от други страни членки на ЕС се включиха в обучения и обмени на Мрежата в България.

Институтът бе домакин на обучението на EMCO „Свобода на изразяване в дигиталната ера“, проведено в периода 7 – 8 октомври 2021 г. в гр. София, организирано от работна подгрупа „Основни права“ на EMCO с участието на съдия Ангелина Лазарова от Апелативен съд Варна като преподавател в международния експертен екип.

На 11.05.2021 г. директорът на НИП участва в онлайн международен уебинар на Академията по европейско право на тема „Бъдещето на правна Европа: Ще му се доверим ли?“. Форумът бе организиран по повод съвместната инициатива на председателите на Европейския парламент, Съвета и Европейската комисия за създаване на Конференция за бъдещето на Европа, насочена към гражданите на Европейския съюз и тяхното активно участие в изграждането на по-устойчива Европа. Модератор на събитието бе д-р Волфганг Хойзел, дългогодишен директор на ERA. Катарина Барли, заместник-председател на Европейския парламент, Вера Йоурова, вицепрезидент на Комисията и професор Питър-Кристиан Мюлер Граф от Университета в Хайделберг бяха основни панелисти на уебинара.

В заключителната част на форума беше представен *Liber Amicorum* в чест на д-р Волфганг Хойзел „Бъдещето на правна Европа – ще му се доверим ли?“. Изданието е изготвено с участието на директора на ERA Жан-Филип Ражеад, проф. Гавин Барет, Даяна Уолис и Хайнц Вейл.

В активно взаимодействие и сътрудничество с ERA през 2021 г. НИП организира обучителни дейности в рамките на следните проекти, финансирани по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия:

1. Интерактивни обучения за Хартата на основните права на ЕС с фокус върху чл. 47 от Хартата;
2. По-добро изпълнение на европейските трансгранични процедури: правни и езикови аспекти в обучението на съдебните служители в Европа;
3. По-добро прилагане на европейското наказателно право: правни и езикови аспекти в обучението на съдебните служители в Европа;
4. По-добро изпълнение на европейските трансгранични процедури: правни и езикови аспекти в обучението на съдебните служители в Европа;
5. Превенция на сексуалното насилие над деца онлайн;
6. Трансгранични обучения за координатори по европейско право;
7. Подпомагане на Европейската прокуратура на децентрализирано равнище: поредица от обучения за националните прокурори относно тяхното сътрудничество с Европейската прокуратура;
8. Медиация – език, законодателство, практика;

9. Прилагане на антидискриминационното законодателство на ЕС;
10. Борба с трафика на хора;
11. Сътрудничество на съдии от ЕС в областта на опазването на околната среда.

На 26 – 27 април 2021 г. в партньорство с ERA НИП организира онлайн семинар на тема „Предотвратяване на сексуалното насилие над деца“ с участието на съдии, прокурори и следователи от България, Румъния, Гърция и Кипър. Съдия Вергиния Мичева-Русева от Софийския градски съд се включи в международния експертен екип на обучението.

На 9 – 10 декември 2021 г. НИП бе домакин на международния семинар, организиран в сътрудничество с ERA на тема „Прилагане на Хартата на основните права на Европейския съюз. Фокус върху правото на справедлив съдебен процес“, в който взеха участие **21** български магистрати и **13** техни колеги от други страни членки на ЕС.

Националният институт на правосъдието е партньор на Френската школа на магистратурата по проект „Доказателства за околната среда: прилагане на Европейската заповед за разследване в подкрепа на нарастващите съдебни спорове в ЕС и транснационални престъпления против околната среда“. В обученията по проекта през 2021 г. взеха участие **15** български магистрати.

По проекта „Превенция и противодействие на насилието срещу жени и домашното насилие“, осъществяван по програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 г. през 2021 г., НИП организира виртуално посещение в Съвета на Европа с участието на български магистрати и експерти – членове на работната група, на която е възложено разработване на ръководство за управление на делата, свързани с домашно насилие и насилие, основано на пола.

В рамките на дигиталния обмен бяха обсъдени добри практики в областта на разследването и наказателното преследване на деяния, свързани с насилие над жени и домашно насилие и актуални тенденции в практиката на Европейския съд по правата на човека. Споделен беше професионален опит относно методологическите аспекти при разработването на ръководства и обучения по прилагане на стандартите за

превенция и противодействие на насилието над жени и домашното насилие за органите на съдебната власт.

В продължение на установената през годините практика и в изпълнение на проект „HELP в ЕС II“ през 2021 г. беше поставено началото на електронен обучителен курс на програма HELP на Съвета на Европа на тема „Трудовите права като основни права“.

През 2021 г. НИП организира 2 уебинара съвместно със Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) на тема търговски марки на ЕС, откази от регистрация и спорове – актуална практика на апелативните състави на EUIPO и на Съда на Европейския съюз. Презентатор в обученията беше г-жа Пламена Георгиева, адвокат и медиатор към Апелативните състави на Службата на ЕС за интелектуална собственост.

В продължение на дългогодишното ефективно сътрудничество с Британско посолство София и Кралската прокурорска служба през 2021 г. бяха проведени уебинари в областта на международноправното сътрудничество между България и Обединеното кралство след Брекзит. **113** съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност взеха участие в обучителните дейности.

С участието на постоянния юридически съветник към Посолството на САЩ в България г-жа Джесика Ким НИП проведе електронно обучение „Проактивни разследвания в електронна среда и използване на електронни доказателства“, в което се включиха **60** прокурори от окръжните прокуратури, следователи от Националната следствена служба и кандидати за младши магистрати от Випуск 2021/2022.

ПРОЕКТИ, ИЗПЪЛНЯВАНИ ОТ НИП ПРЕЗ 2021 Г.

ПРОЕКТИ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ“

През 2021 г. НИП продължи изпълнението на два проекта, осъществявани с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“. Проектът „Правосъдие през 21. век – развиване на професионална

компетентност и интегритет на магистратите и съдебните служители“⁴ е на стойност 6 121 501,60 лева и срок на изпълнение до 30.06.2022 г. През 2021 г. бяха постигнати следните резултати по проекта:

- Разработени стандарти за съдебно обучение за развиване на ключови умения и компетентности, необходими за изпълнение на правомощията на органите в рамките на съдебната власт.
- Разработени и одобрени от Програмния съвет на НИП **3** формуляра за оценяване на обучителната дейност в съответствие с 3-те нива на оценяване съгласно модела на Къркпатрик и насоки за оценяване на обучителната дейност за ниво 4 на модела на Къркпатрик. Формулярите и насоките за оценяване са интегрирани в обучителната дейност на НИП;
- Проведени са **76** обучителни дейности за развиване на професионални умения и компетентности с участието на **2207** обучаеми;
- Проведени **3** обучителни дейности, насочени към формиране и надграждане на преподавателските умения на съдебните обучители, с участието на **58** съдебни обучители на НИП.

Проектът „НИП – модерна институция за съдебно обучение“⁵ е на стойност 1 803 216, 75 лева и срок на изпълнение до 30.06.2022 г. През 2021 г. бяха постигнати следните резултати по проекта:

- Изготвен анализ на компетентностите и на потребностите от обучение на служителите на НИП. Идентифицирани обучения на други организации и институции в България и в страните членки на ЕС, в които да се включат служителите на НИП. 6 служители на НИП участваха в обучения за повишаване на компетентностите си по дейността на тема ефективно прилагане и изпълнение на ЗОП;

⁴ Проектът е финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд. Проектът се изпълнява по договор № BG05SFOP001-3.006-0001-C01 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

⁵ Проектът е финансиран по Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд. Проектът се изпълнява по договор № BG05SFOP001-3.006-0002-C01 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

- Сформирани **7** изследователски общности с участието на съдебни обучители, на които е възложено изготвянето на анализи за целите на съдебното обучение;
- Разработени **6** анализа от изследователските общности в областта на правораздаването. Публично е представен анализът на изследователската общност на тема „Упражняване на правомощието на българските съдилища да отправят преюдициални запитвания до Съда на ЕС по административноправни въпроси“ с участието на **22** съдии от административните съдилища, **3** съдебни помощници и **1** експерт към ИВСС;
- **188** обучени магистрати, съдебни служители и други представители на професионалната общност в чуждоезикови обучения в присъствен и електронен формат по английски и френски език – нива B1, B2 и C1, както и по юридическа терминология на английски и френски език;
- **85** магистрати, съдебни служители и служители на разследващите органи по НПК, участвали в присъствени и онлайн обучения на Академията по европейско право в Трир и в ЕИПА, Люксембург.

ПРОЕКТИ ПО ПРОГРАМА „ПРАВОСЪДИЕ“ НА НОРВЕЖКИЯ ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ 2014 – 2021

През 2021 г. НИП изпълняваше дейности по два проекта, финансирани по програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021.

По проект „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“ бяха постигнати следните резултати:

- Проведено електронно дистанционно обучение на тема „Ефективно прилагане и изпълнение на Хартата на основните права на ЕС на национално ниво“, в което се включиха **34** експерти-юристи, работещи по проекти и програми, финансирани от европейските структурни инвестиционни фондове, служители от ВСС, АГП, ИВСС, МП и МС;

- Проведено проучване от работната група от съдебни обучители, на която е възложено разработването на методическа рамка за устойчиво съдебно обучение в областта на основните права и върховенството на правото, в което се включиха **136** представители на професионалната общност;
- Идентифицирани решения на Европейския съд по правата на човека, които да бъдат интегрирани в началното, въвеждащото и текущото обучение на НИП;
- Проведен виртуален обмен на професионален опит и добри практики с Норвежката съдебна администрация.

По проект „*Превенция и противодействие на насилието срещу жени и домашното насилие*“ през 2021 г. бяха постигнати следните резултати:

- Проведени **3** електронни дистанционни обучения с участието на **128** представители на професионалната общност;
- Сформирана работна група от български и международни експерти с утвърдена експертиза и опит в разглежданата област, на която беше възложено изготвянето на Ръководство за управление на делата, свързани с домашно насилие и насилие, основано на пола, за магистрати (Ръководството);
- Изготвена структура на съдържанието на Ръководството и извършено разпределение на работата по разработването му;
- Извършен превод на български език на разработените учебни материали към модулния електронен обучителен курс на Европейската програма за обучение по права на човека на юристи (Програма HELP) на СЕ по темата “Насилието над жени и домашното насилие”;
- Проведено проучвателно посещение в дигитална среда в Съвета на Европа за обмен на опит с участието на съдебните обучители, участващи в работната група за разработване на Ръководство за управление на делата, свързани с домашно насилие и насилие, основано на пола за магистрати.

МАТЕРИАЛНА СРЕДА В ПОДКРЕПА НА СЪДЕБНОТО ОБУЧЕНИЕ

Качеството на материалната среда и технологичната инфраструктура са изключителни важни условия за провеждане на ефективна обучителна дейност в иновативни формати, отчитаща специфичните потребности и професионален опит на обучаемите. През 2021 г. продължи процеса на поетапно обновяване на използваната компютърна, презентационна техника и софтуерните продукти. Платформата за електронно обучение Moodle се надгради, като се интегрираха нови технологични решения за целите на учебния процес. Всяка от наличните зали на Института бе приспособена за работа в малки групи и за провеждане на хибридни обучения с видеоконферентна връзка.

От 1.01.2021 г. е въведена Информационната система за управление на процеса на обучение (ИСУПО) като механизъм за електронно управление и контрол на обучителната дейност на Института. В системата има регистрирани **4537** потребителски профили на съдии, прокурори, следователи и съдебни служители, което е показател за нейната ефективност.

Във връзка с възложените правомощия на директора за НИП за ползване и стопанисване на имота в гр. Баня НИП организира необходимите процедури за изменение на подробния устройствен план на имота и за техническо конструктивно обследване и конструктивно заснемане на три сгради, изградени на етап „груб строеж“ в имота.

ФИНАНСИ И БЮДЖЕТ

В изпълнение на възложените му от закона функции, НИП провежда обучителни дейности, финансирани по бюджет, със средства по ОП „Добро управление“, Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 и други международни проекти по Програма „Правосъдие“ на Европейската комисия.

При първоначално одобрен бюджет от 4 387 100 лв. в края на отчетния период НИП отчита окончателен бюджет в размер на 6 739 980 лв. и изпълнение на бюджета в размер на 6 508 177 лв. или 96,56%, както и 2 190 817 лв. от финансиране по проекти.

Подробна информация относно финансовите измерения на дейността на Националния институт на правосъдието през 2021 г. може да бъде намерена в Годишния финансов отчет за изпълнението на бюджета и финансирането по проекти на Националния институт на правосъдието за 2021 г.